

IV

קריאות-האזעקה של הישוב בארץ-ישראל להצלת
יהודי אירופה

לח

עם הבשורות הראשונות, שהביאה קבוצת ניצולים מגיא־ההרג שבפולין לארץ־ישראל, בדבר הטבח השיטתי הנעשה במיליוני היהודים באירופה, התכנס בכ' כסלו תש"ג (29 בנובמבר 1942), בבית־הכנסת העתיק של חורבת ר' יהודה החסיד בירושלים, כינוס־אזעקה מיוחד של כל רבני ארץ־ישראל, שיצא בהכרזה נרגשה לעורר את לב העם היהודי בעולם כולו ואת שליטי העולם על האסון המתרחש לעיני השמש:

בשעת שואָה זוועה לעם ישראל, אשר כמה לא היתה לעולמים, בימים אשר חרב נעוצה בלב האומה, מאות אלפי ישראל במדינת פולין ובגולת אירופה הנאצית מובלים כצאן לטבח, טף ועוללים נשחטים לעיני הוריהם, זקנים וישישים נטבחים לעיני בניהם, אלפי ישראל נקברים ונשרפים חיים, ארזי הלבנון גדולי התורה נשחטו, ואינם, עדות קדושות של רבבות אחינו נגדעות בידי כורת אכזרי שלא קם כמוהו בצוררים; מאות קהילות קדושות, תפארת ישראל, מבצרי התורה והאמונה נמחו ואין זכר להם, ורק אודים מוצלים נשארים אחד בעיר ושנים במשׁר פחה; ועוד בעצם היום הזה החרב הוחדה להכרית ולכלות ה"ו את שארית הפליטה; — בשעה נוראה זו נתאספו ונקהלו בירושלים עיר־הקודש כל רבני ארץ־הקדושה, ביחד עם רבני פליטת הגולה, להרים קול שאגה בפני רבון העולמים, אלוקי ישראל, ולהזעיק את עם ד' היושב בציון, לצום, לאבל ולתפילה. הננו מכריזים את יום הרביעי, כ"ג כסלו, ליום צום גדול ואבל כבד כל לי בארץ־ישראל ובכל הגולה שדברנו מגיע אליהם, ובארץ־ישראל אנו מכריזים גם על ביטול מלאכה. ביום זה נתפלש באפר ונקרא לבכי על עם ד' ועל בית ישראל כי נפלו בחרב. — — —

דבר לעמים!

כנסית כל רבני ארץ־ישראל, שנתאספה ביום ב' כסלו תש"ג בירושלים

עיר-הקודש, לזעוק ולהתריע על עם ישראל המובל לטבח בארצות הכיבוש של הצר, משחית עולם, שולחת לכל אומות העולם את דברי הנביא עובדיה: מחמס אחיך יעקב תכסוף בושח... ביום עמדך מנגד... ואל-תעמוד על-הפרק להכרית את פליטיו ואל-תסגר שרידיו ביום צרה.

איכה יעמדו כל עמי העולם, שריהם וראשיהם, ואיכה יביטו באדישות בהישמד עם עולם בידי רוצחים זדונים — עם אשר הביא לעולם את דבר ה' ועל-ידי נביאיו בישר לעולם צדק ומשפט. הודעונו מוסדות עולם, ושליטיו הדוגלים בשם הצדק והחירות האנושית, יחשבו-נא חשבו-נפשם; האם מצפונם נקי מועקת שבר עם ישראל; האם עשו את כל אשר ביכלתם לבלום הזדון, לעצור הרצח? הכנסיה של רבני ארץ-הקדושה פונה לכל העמים וראשי שלטוניהם בשם אלוקים חיים: בשם מאות אלפי הקדושים שכבר נרצחו, ובשם שארית-הפליטה המפרפרת בין החיים והמוות, בועקת שבר הבוקעת ועולה השמימה: עור-נא, התעוררו-נא, הצילור-נא מה שאפשר להציל, עצרו בעוד מועד בעד ההרב האוכלת, התאחדו-נא, האנושיות כולה, להציל עם מובל לגרדום, תנצלו כל השפעתכם וכל האמצעים שבידיכם להוציא נתונים לטבח מגיא-הריגה: יפתחו השערים של כל הארצות וינתן מקלט לפליטי חרב עדי מצאם מנוחה ועד יחונן ה' את עמו ואת ארצו.

לראשי הדתות!

ולראשי הדתות והאמונות באשר הם שם, אנו פונים בקריאה נרגשת: הביטו וראו את הנעשה בעם הנביאים; דם בניו ובנותיו, זקניו ועולליו נשפך כמים בראש כל חוצות; צלם אלוקים נמחה מעל פני האדם, אות-קין נחרת על פני האנושיות כולה משאין עוזר ואין מציל. קומו בעור-רוח והשתמשו בכל כוח השפעתכם לשים קץ לשפיכת דם נקי. הלא אף אחד בראנו.

לט

קריאת-אזעקה נסערת לאנושות ולשליטי תבל הושמעה מעל במת הכינוס המיוחד של אסיפת-הנבחרים לכנסת-ישראל בארץ-ישראל, שהתכנס בירושלים ביום 30 בנובמבר 1942:

שוועת ישראל מציון

ממקורות בדוקים ומהימנים חדרו אלינו הבשורות המבעיתות כי שלטון הנאצים בפולין עורך זה חדשים אחדים טבח המוני באחינו ואחיותינו מחוסרי-המגן, עוקר ומרעיל ומתעלל ורוצח זקנים ונשים וילדים רכים, ומספר חללינו מגיע למאות אלפים. כל המרטירולוגיה הארוכה של עם עתיק, שבע פורעניות, חודשה ונתקפלה בפרשת הימים האלה, וחלאת-האדם המצויינת בכל כלי-ההשמדה המו-

דרניים מנצחת עליה. ולפי כל הידיעות המתאמות אין זה אלא חלק של תכנית מחושבת הערוכה על-ידי הממשלה הנאצית, והיא מתגשמת על-ידי שליחיה ומתכוונת לבצע בעצם ימי המלחמה את מזימת השטנים אשר הכריז עליה היטלר: להשמיד השמדה פיסית את מיליוני היהודים אשר בתוך תחומי שלטונו.

כנסת ישראל בארץ-ישראל — נושאת מורשתה, כאבה וחזונה של האומה העברית בעולם כולו וחלוצת מפעל תקומתה במולדת, — בהתכנס ציריה הנבחרים, עטופי היגון והזעם, לכנסית האבל הלאומי בירושלים, נושאת את זעקתם אל כל הממשלות של בנות-הברית האחראיות לגורל המלחמה הזאת, אל ממשלת בריטניה-הגדולה, אל ממשלת ארצות-הברית של אמריקה ואל ממשלת ברית-המועצות ואל ממשלות כל הארצות והעמים במערב ובמזרח הקשורות יחד במערכת הגבורה, ואל ממשלות העמים הנייטראליים, אל ראשי הכנסיות ואל הנהגות תנועות-השחרור בעולם, ואל כל מי שכוח בידו ומצפון בלבו, אל כולן פנויה שוועת ישראל מציון.

חֹשׁוּ לַעֲצוֹר אֶת הַטֶּבַח!

התרו בממשלת הנאצים ובעם הנאצים, כי דם ישראל יוקם, וכי יושב גמולם בראשם אם לא יסתלקו ממזימתם. במערכה הפתוחה של המוויינים נגד מוויינים יוכרע הקרב, וליסטים מוויינים הרוצחים עם כבול ונטול-מגן לא יינקו אף בעצם ימי מלחמות. דמם בראשם! מאות אלפים כבר ניספו ועל מיליונים נטויה זרוע הרשע. עצרו הזרוע. העמידו טבח!

עֲזְרוּ לָנוּ לְהַצִּיל אֶת שְׂאֵרֵי הַפְּלִיטָה!

עוד בעצם ימי המלחמה תימצא האפשרות להוציא את הצפויים אלי אסון. מבעד לחומות גיטו וגדרית-ייל ומערכות דמים וגבולות ימים נישאת אלינו ואליכם קריאת-האימים של הנידונים: „הצילונו“, „הוציאנו מן התופת!“ אל-נא תשאר אוון העולם אטומה לשוועתם. יחדור קול זעקתם למרחקים ויגרש כל מנוחה, ייפתחו בפניהם שערי כל ארצות-החופש ויוסרו כל המחסומים. וילדי ישראל, עתיד האומה ותקותה, אשר בהם בחר הצורר כמטרה ראשונה לחמת-הפתנים שלו, אלה יהיו הראשונים להצלה. ואם נכונה הידיעה שנתאשרה במיניסטרוין-החוץ של ארצות-הברית כי למען שחרר את הרייך מדאגת פרנסתם נדונו ילדינו לכליה — יוצאו הילדים מצרפני הטורף וייפתחו מיד כל השערים בפניהם.

וְצַבֵּא יִשְׂרָאֵל יִלְחֶם אֶת מַלְחַמַת יִשְׂרָאֵל!

למאות אלפים עומדים בני עמנו בצבאות בנות-הברית בכל ארצות המערכה. תנועת התנדבות אדירה הקיפה את ישובנו בארץ. לשתי רבבות מגיע מספר חיילינו מתנדבינו. אל ניעצר עוד! אל ההזית יובא זעם עמנו וחזונו ובמערכת הגבורה,

שכם אחד עם צבאות בנות־הברית, יילחם צבאנו את מלחמת עמו באויביו, יקום את נקמתו וייאבק על שחרורו בעולם ותקומתו במולדת.

עמי תבל, שליטי עולם ובני ברית כולכם!

אויבנו המשותף הכריז על שעבוד עמנו והשמדתו כעל חלק בלתי־נפרד של תכנית המלחמה שלו. אין אתם נפרעים הימנו אלא אם כן תראו כחלק בלתי־נפרד של תפקידכם־אתם במלחמה הזאת את דבר שחרור עמנו וגאולתו. האויב מבצע את זממו, תחישו אתם למלא את יעודכם!

יחרידכם קול דמי אחינו הצועקים אלינו ואליכם. קול הדם הנשפך וקול הדם העומד להשפך, אם לא תעצרוהו. החישו לעצור את הדם! הצילו את הנידונים! פתחו שערים!

וידעו עמים כולם כי הדם הנקי של אחינו ואחיותינו המעונים והנהרגים על קידוש השם לא יישפך בכרי. בשם קדוש ישראל וגואלו, אנו נשבעים שבועת אמונים ביום אבלנו הכבד לא לשקוט ולא לתת לעולם לשקוט עד אשר יישבר זרוע רשע ודם נקיים יוקם ועולם צדק יבנה ועם ישראל יגאל. אל דמי לנו ואל דמי לעולם.

מ

לידיעה על אבדן מיליוני יהודים באירופה הכריזו מוסדות הישוב בארץ־ישראל ב־12 בדצמבר 1942 על שלושים ימי אבל, מיום עשרה בטבת עד י' שבט תש"ג.

בהתאסף ראשי הישוב היהודי במושב המיוחד של אסיפת־הנבחרים, נשבעו שלא ננוח ולא נשקוט ולא נתן לעולם לשקוט ונעשה הכל להצלת שארית הפליטה. הישוב כולו כאיש אחד מצווה לקיים שבועה המורה זו!
כל אורח־חיינו של הישוב צריך שיהא ביטוי של אבל, זעם ותביעה מעצמנו ומאחרים להציל את הניתן להציל.

הועד הלאומי מכריז את הימים י' בטבת — י' בשבט, לשלושים ימי אבל, זעם ותביעה לפתיחת שערים. בימים אלה על הישוב למעט בשמחה, להינזר משע־שועים וריקודים, להתייחד עם זכר הקרבנות ולתבוע מיהדות הגולה ומאומות העולם מעולה ומעשה־הצלה.

העתונות תוסיף להזעיק בשלושים ימי האבל את העולם היהודי והלא־יהודי. בתי־קולנוע יפסיקו את נגינתם בזמן ההפסקות. כתבות מתאימות תופענה על הבר, להזכיר את הזוועה והכאב והקריאה להצלה. בערבים במוצאי ימי החמישי בארבעת השבועות האלה, יופסקו הריקודים והניגונים בבתי־הקפה ובבתי־השעשועים. המורים יספרו בימי חמישי אלה לתלמידים על גורל ילדי ישראל והעם בגולה הנאצית. בבתי־הכנסת יתפללו תפילות מיוחדות לפי התקנות הבאות של הרבנות הראשית.

איש מישראל! אל ננוח ואל נשקוט, ואל ניתן דמי לנו ולאומות העולם, עדי יפתחו שערים ליציאת אחינו מארצות-הכיבוש ולמפלסם בארצות הנייטראליות. בעשרה בטבת, — התחלת שלושים ימי האבל, לזעם ולתביעת הצלה ומפלט. הנהלת הוועד הלאומי לכנסת ישראל בארץ-ישראל

מא

בעקבות הצהרת-המחאה המשותפת של בנות-הברית מיום 17 בדצמבר 1942 על השמדת היהודים באירופה ניסח הוועד הלאומי בהכרותו מיום 23 בדצמבר 1942 את דרישותיו של הישוב בארץ-ישראל מאת האומות המאוחדות:

קבל האומות המאוחדות!

הצהרת האומות המאוחדות קבעה קבל כל העולם את עובדת הפשע של היטלר ומרעיו במסע-ההשמד שלו נגד יהדות אירופה בארצות כיבושיו, ומבטיחה עונש וגמול למבצעיו.

בעוד היהודים בכל העולם מצפים בכליון-עינים והרדת-נפש לתוצאותיה המעשיות של הצהרה זו, הגיעונו ידיעות מהרידות על מזימותיו ותכניותיו של היטלר ומרעיו לערוך טבח חדש בשארית פליטת ישראל. החששות מבוססים והם מבשרי רעות. היטלר מרפז עתה את כל היהודים בלבד בחמשים ושלוש ערי-הסגר, כדי לעשות בהם כלה, הסיושולום. כך עשה היטלר לפני הטבח האחרון, שריכוז את היהודים בניטאות הוציאם להורג.

שוועתו וזעקתו של העם היהודי מופנית אל האומות המאוחדות ותובעות פעולה ומעשה באופן ישיר, באמצעות ארצות נייטראליות וגורמים בין-לאומיים: הוציאו את המתענים מצפרניו של היטלר אשר חרבי-השמד תלויה על ראשם.

דרישתנו ותחינתנו: —

א. להחליף נתינים גרמנים (בשורה הראשונה נשים וילדים) הנמצאים בארצות האומות המאוחדות ביהודים שבגרמניה ובארצות כיבושיו.

ב. לנקוט בצעדים המתאימים באמצעות הגורמים הבינלאומיים וארצות נייטראליות להוצאת היהודים מארצות-השמד.

ג. ידיעו האומות המאוחדות והארצות הנייטראליות על פתיחת שערי ארצותיהם למפלט ליוצאים, ובשורה הראשונה לנמלטים, מחרבו של היטלר.

פתחו שערים, שערי יציאה, פתחו שערים, שערי כניסה ומפלט.

הישוב היהודי מכריז קבל עם על נכונותו-הוא לתת מפלט לכל יהודי אשר יוצא ואשר יצא מארצות-הכיבוש. מלחמו יפרוס, את ביתו יפתח, את בגדיו יושיט

ואת כל אשר לו יתן להצלת אהיו, אחיותיו, אבותיו ואמהותיו המתבוססים בדם
המובלים כצאן לטבח.

תינתן לישוב אפשרות למלא חובת אהים לאהים.
תיפסק אכזריות של חוסר מעש, תישמע שוועתנו.
ולישוב ייאמר:

נזעק מחדש, אל ננוה, אל נשתוק ואל ניתן לאחרים לנוח ולשתוק עד אשר
יתעוררו הלבבות הסגורים ויפתחו שערי רחמים והצלה לעמנו.

נרעים בקולנו בזעקת: הצילו ופתחו שערים!

הנהלת הועד הלאומי לכנסת ישראל

ט"ו בטבת תש"ג — 23.12.42

מב

אחרי שעברו כמה חדשים, והעולם הנאור, אשר כבר
עמד בבירור ובפרוטרוט על מעשה הטבח הנאצי במיליוני
היהודים, לא חש למעשה הצלה כלשהו, שוב התכנס ביום
22 בפברואר 1943 מושב אסיפת הנהבחרים של כנסת ישראל
בארץ ישראל, להגביר את הזעקה לעזרה ולהצלה:

עמי תבל, שליטי עולם!

מבמת אסיפת הנהבחרים פנינו אליכם, לפני כשלושה חדשים, בקריאת הצלה
ובדרישת מעש להפסיק את הטבח הנאצי ביהודים; בקשנוכם להרים קולכם לפתיחת
שערי יציאה ללקוחים למוות בגיהנום הנאצי, ולתת מפלט לנמלטי חרב היטלר;
הצענו להחליף את אזרחי גרמניה בארצותיכם ביהודים שבארצות הנאציות; אך
קולנו נשאר מעל.

קראנו וצעקנו: הבו הצלה, החישו עזרה, בל נאחר, בל תאחרו — ושומע
לא היה לנו.

קול דברים שמענו — על תגמול ביוס-דין, אולם מיליוני אהים ואחיות
המספרים בין החיים והמוות בצפרני היטלר — לא יכלו למצוא בהצהרת דברים
אלה פתח הצלה.

ובינתיים ממשיך היטלר במעשי ההשמד ביתר שאת וביתר עון. בחמשים
ושלושה גיטאות רוכזה שארית בית ישראל, נתונה להסדי אויב אכזר, המכריו
ואומר למחות את עם ישראל מעל פני האדמה.

לכאננו הגדול, לא קמו עוד אלה שכוחם אתם, ואשר חופש והירות על דגלם —
לעשות מעשה רב, להפסיק את הטבח ולהציל מידי היטלר את הנשאר לפליטה.
הישוב היהודי ביגונו ובזעמו נדהם מאימת הזוועות של הזמן האחרון,
שכמותן לא היו בהיסטוריה האנושית.

ממרומי ציון וירושלים, עיר השלום, הצדק והמשפט — אסיפת-הנבחרים וב"כ אגודת ישראל משמיעים את זעקתנו המרה על האומה הישראלית הגזועת לעינינו ולעיני האנושיות כולה הדוגלת בצדק ומשפט — ואין מציל. דמו של ישראל הנשפך כמים עליידי היטלר לא יופר בדט שופכו בלבד, הוא ירתח, ולא ישקוט ולא יתן מנוחה לעולמים לכולכם — לכל אלה שעמדו מגוד ביום דמנו נעשה הפקר — והסתפקו בהכרות תגמול לעתיד-לבוא. בשעה האחרונה אנו פונים אליכם, האומות המאוחדות, האומות הנייטראליות: —

עשו למעלה מכוונכם להפסקת הטבח ביהודים, חגרו שארית כוחכם, אמצו את כל מלוא יכולתכם ופתחו שערייציאה מהארצות הנאציות והבו מפלט ומקלט לפליטי-החרב בשעריכם. ממרומי הר ציון, אנו משביעים אתכם, העמים כולם: אל תתנו דמי לכם, כי דם ישראל הניגר חנם לא יתן לכם מנוח! הצילו! ולישוב ייגמר: לא ננוק ולא נשקוט עדי נביא ישע וניתן פדות לאחינו ולאחיותינו הנתונים בצרה ובשביה, עדי ירחם השם את שארית הפליטה ובאו לציון ברינה.

מג

בימים 19—29 באפריל 1943 התכנסה הועידה למען הפליטים בברמודה, ונסתיימה ללא שום תוצאות ממשיות; כתגובה לכך קראה אסיפת-הנבחרים בארץ-ישראל למושב מיוחד, ביום 3 במאי 1943, להביע את מחאתו ולהפגין את נכונותו לתת מקלט בארץ-ישראל ליהודים הניצולים:

יהדות ארץ-ישראל מזועזעת במעמקי נפשה מעמדת העולם הנאור, נוכח הכחדת העם היהודי עליידי חית-הטרף הנאצית. קשר-ההשתקה נתחלף בדיבורים אשר אין אתם כל מעשה-הצלה. באיכות מדינות-הברית סוגרים בפנינו כל סדק להצלה, והם עוסקים בחיפוש הוכחות כי אין מה לעשות, וכי נסיונות-ההצלה עומדים בסתירה למאמצי המלחמה. שום מדינה לוחמת לא היתה נוהגת ככה בקרבנות הנאציונ, אילו ראתה בהם את בניה שלה.

אסיפת-הנבחרים אינה יכולה לנחם את עצמה, כי התנהגות זו בשעת המלחמה עשויה להצמיח עולם טוב יותר לאחר המלחמה.

אסיפת-הנבחרים מכריזה כי: —

הישוב היהודי מוכן לתת בתוכו מקלט ומחייה לכל היהודים שאפשר להור-ציאם מארצות השלטון הנאצי, והיא תובעת מכל אשר מצפון אנושי בלבד, לכל ימנע את ההצלה האפשרית של שארית ישראל, בכוח חישובים פוליטיים פסולים.

אסיפת-הנבחרים של יהודי ארץ-ישראל, במעמד הרבנות הראשית וראשי הקהילות והרשויות המקומיות, מרימה שוב את קול זעקת הישוב קבל כל העולם, קוראת שוב אל אומות וממשלות ואל כל אלה שאלוהים בלבם ובידם לעשות: הצילו!

הביאו ישע לעם מחוסר ישע בטרם נאחר.

פתחו שערי ארץ-ישראל, ותנו לישוב היהודי אפשרות להציל את אחיו ואחיותיו ולתת להם מפלט במולדת.

פתחו שעריכם ויפתחו גבולות הארצות הנייטראליות בפני הנמלטים מהתופת הנאצית.

הכריזו על נכונותכם להחליף עצורים גרמנים ביהודים.

החישו פעולה כי צלצלה השעה האחרונה, ואל תכתימו את המטרות הנאצלות של המלחמה לחירות אנוש וזכות-קיום — בדמם של ישראל המופקר בידי מרצחים אכזרים.

מד

משהשתלטו צבאות הנאצים על ארצות אירופה הדרו-מית-מזרחית, והנאציות קמה להכרית את אחרוני הקיבוצים היהודיים באירופה המשוועבת, ניסה עוד פעם הישוב בארץ-ישראל לצעוק המס באזני העולם, בהכרזת מושב אסיפת-הנבחרים מיום 12 בינואר 1944:

1. המושב המיוחד של אסיפת-הנבחרים לכוננות ולהצלה, אשר נקרא בירושלים ביום ט"ו טבת תש"ד — 12 בינואר 1944, רואה את החדשים הקרובים במערכה העולמית כחדשי חרדה גדולה לגורל שארית ישראל באירופה הנאצית.
2. עם הידוק חגורת-הברזל של צבאות-הברית מסביב למבצר הנאצי באירופה גברה ההשתוללות של הצורר הנתון במצור. כחיה פצועה הוא זונק על שרידי היהדות האירופית אשר ניצלו עד כה מצפּרני-הטרף שלו.
3. מסע-הנצחון של הצבא האדום העמיד מחדש את העולם על עוללו הכובשים הנאציים לקהילות ישראל ברחבי ברית-המועצות. התיאור המזעזע של תהלוכת-המוות של יהודי קיוב, אשר הושמדו עד האיש האחרון, משמש עדות נאמנה על גורלה של היהדות בשטחים אלה. כעת הונף הגרון על המשים אלף יהודים אשר נלכדו בתחומי השלטון הנאצי בצפון איטליה. גורל זה תלוי גם על ראש הקיבוץ היהודי הגדול האחרון, בן מיליון נפש ויותר, אשר באירופה המזרחית-דרומית.
4. אסיפת-הנבחרים בזכרה את החמצות-האפשרויות הגדולות בשנות ההש-מדה, פונה בתביעה לארצות-הברית של אמריקה, לברית-המועצות ובראש וראשונה לעם הבריטי ולממשלתו להיכנס בעבי מפעל-ההצלה בשעה זו, לבל תחמצנה

ההזדמנויות האחרונות להצלה כלשהי, ולהבטיח לנציגות העם היהודי מקום במוסדות הרשמיים המטפלים בעניני עזרה והצלה.

5. אסיפת-הנבחרים קוראת ליהדויות החפשויות בכל ארצות עמי הברית ובארצות העמים הנייטראליים, לעשות כל הנתון בידן, כדי לעורר את ממשלותיהן לפעולות דחופות ונמרצות בתקופה המתקרבת של גסיסת המשטר הנאצי. תבוא-נא אזהרה חמורה מחודשת למשמידים ועידוד מפורש ומלא לכל אלה, אשר יתנו ידם להצלה ולפליטה.

6. אסיפת-הנבחרים קוראת לכל בני הישוב לתת את לבם לשעה המיוחדת, רבת הסכנה ורבת התקווה, ולהיענות ביד רחבה ופתוחה למגבית ההתגייסות וההצלה.